

ASKELEET AMMATTIOSAAMISEEN 2025

OPPIMINEN
OSAAMINEN
TAITO

AMMATTILAISUUS TEKEE
TULEVAISUUDEN

ASKELEET AMMATTIOSAAMISEEN 2025 ON AMMATILLISEN
KOULUTUKSEN KEHITTÄMISYHDISTYS AMKE RY:N VISIO SIITÄ,
MILTÄ NÄYTTÄVÄT AMMATTITAITO, AMMATILLINEN OSAAMINEN JA
AMMATILLINEN OPPIMINEN VUONNA 2025. **VISION TAUSTALLA ON
YMMÄRRYS SIITÄ, ETTÄ UUSI MAAILMA VAATII UUTTA OSAAMISTA
- EIKÄ SE SYNNY TYHJÄSTÄ.** MIKÄLI AMMATILLINEN KOULUTUS
EI UUDISTU, SE MENETTÄÄ MERKITYKSENSÄ. VISION AVULLA
AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄT, OPISKELIJAT,
ELINKEINOELÄMÄ JA YHTEISKUNTA VOIVAT OTTAA YHDESSÄ
ASKELEET TULEVAISUUDEN AMMATTIOSAAMISEEN.

1. OSAAMINEN ON MAAILMAN MUUTOSVOIMA JA HENKIVAKUUTUS

Kehitämme ammatillista koulutusta maailmassa, joka muuttuu nopeammin kuin koskaan aiemmin. Digitalisaatio ja teknologian edistysaskeleet luovat jatkuvasti uusia tapoja tehdä ja kommunikoida. Mullistus ulottuu työmarkkinoille: nykyiset ammatit muuttuvat, ja uusia ammatteja syntyy ja katoaa jatkuvasti. Yli puolet tällä hetkellä opiskelevista työskentelee tulevaisuudessa ammateissa, joita ei vielä ole.

Työn tekemisen tavat muuttuvat, ja digitalisaation muokkaama työelämä vaatii ammattilaisilta uudenlaista osaamista. Vuonna 2025 ammattilaisella voi olla useita eri työyhteisöjä, eikä työympäristön käsitettä voida yhdistää yhteen yksittäiseen paikkaan. Myös instituutiot ja yhteiskunnalliset rakenteet kohtaavat muutoksen: kehittyvät viestintäkanavat ja -yhteydet tuovat maailman lähelle ja tekevät globaalista paikallista.

Yllä kuvatut muutostrendit – digitalisaatio, teknologian jatkuva vallankumous, työelämän muutos ja kiihtyvä globalisaatio – tarjoavat tulevaisuuden ammattilaisille ja ammatilliselle koulutukselle lukemattomia mahdollisuuksia. Samalla ne tuovat mukanaan myös haasteita, joihin koulutuksen tulee kyetä vastaamaan.

Opiskelijat, elinkeinoelämä ja koko yhteiskunta luottavat vetovoimaiseen ammatilliseen koulutukseen. Tehtävänä on vastata näihin odotuksiin yhteisen arvopohjamme kautta. Toimintamme kautta jokaiselle tulee löytää omaa osaamista tukeva paikka, josta hyötyvät yksilön lisäksi yhteiskunta ja elinkeinoelämä.

Vuonna 2025 edessä on avoin moninaisuus. Yksilöiden arvot ja valmiudet eriytyvät entisestään. Suomi ikääntyy ja väestönkehityksen alueelliset erot kasvavat samalla, kun työn määrä ja osaaminen polarisoituvat. Erilaistuminen ja eriytyminen muuttavat työmarkkinoita niin työntekijän kuin työnantajan näkökulmasta.

Ammatillisella koulutuksella on nyt ja tulevaisuudessa erityinen tehtävä vastata siitä, että kaikki pysyvät mukana. Koulutuksen saavutettavuuden kynnykseksi vuonna 2025 voi muodostua yhä useammin välimatka, opintojen rahoitus tai heikot perustaidot. Välimatka koulutukseen voi olla myös henkinen, sillä nopea yhteiskunnallinen muutos kohtelee suomalaisia eri tavoin.

Koko koulutusjärjestelmällä ja erityisesti meillä koulutuksen järjestäjillä on merkittävä rooli yhteiskunnallista eriytymistä hidastavana vastavoimana. Ammatillinen koulutus on parasta sosiaaliturvaa: tulevaisuudessa yksikään ammatillisessa oppilaitoksessa opiskeleva opiskelija ei keskeytä turhaan.

Samalla ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee haastaa itsensä. On ajan kysymys, milloin syntyy ensimmäinen ammatillisen koulutuksen Über. Jos aloite tulee koulutusjärjestelmän ulkopuolelta, se uhkaa koko nykyjärjestelmän olemassaoloa.

On rakennettava ymmärrys siitä, miten rohkeus, luovuus, yrittäjäyys, yhteisöllisyys, uudistuminen ja kasvu valjastetaan parhaalla mahdollisella tavalla vastaamaan kohtaamiimme haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Vuonna 2025 ammatillinen koulutus on osaamisen muutosvoima, joka rakentaa menestyvää taloutta ja tukee tasapainoista yhteiskuntaa.

2. AMMATILLISEN OSAAMISEN VISIO 2025: AMMATILAISUUS TEKEE TULEVAISUUDEN

Työelämän murros on ammatilliselle koulutukselle mahdollisuus. Tulevaisuudessa ammatillinen koulutus on korvaamaton voimavara niin yksilölle, yhteiskunnalle kuin yrityksille: jokaisen potentiaali pääsee parhaaseen käyttöön. Uuden ajan osaajat parantavat yritysten kilpailukykyä ja kansantaloutta.

Tulevaisuudessa koulutuksen järjestäjät näkevät ammatillisen koulutuksen mahdollisuudet laajasti ja toimivat entistä paremmassa yhteistyössä keskenään. Parhaat käytännöt ja keksinnöt löytyvät helposti ja nopeasti jokaisen oppijan ulottuville. Vuoden 2025 ammatillinen koulutus muodostaa ammattilaisuuteen kolmiportaisen matkan oppimisen, osaamisen ja taidon tiellä.

I TAVOITTEENA TAITO - YLPEÄSTI AMMATILAINEN

Ammattilainen tietää, miten joku asia tehdään ja mikä toimii. Hän osaa kehittää työtään, asettaa tavoitteita ja keksiä uusia ratkaisuja. Ammatillinen osaaminen on Suomen kilpailukyvyn avain – meiltä löytyvät alojensa parhaat tekijät. Samalla ammattilaisuus on brändi ja itseymmärrystä: ammattilaisuus jäsentää yksilön korvaamattomaksi osaksi työelämää ja yhteiskuntaa.

Ammattilaiset ovat yleissivistyneitä osaajia, joille lukutaito, numerotaito ja tietotekniikkaa soveltava ongelmanratkaisutaito kuuluvat ammattilaisuuden perusolemuksen. Ammatillinen ymmärtää maailmaa ja sen muutosta: jatkuva uuden oppiminen, opitun soveltaminen ja tiedonhaku löytyvät jokaisen ammattilaisen osaamispaletista. Ammatilliset ovat vaikuttajia ja uuden luojia työssään ja kansalaisina. Ammatillisen koulutuksen opiskelijalla ja valmistuvilla on yhteiskunnalle ja elinkeinoelämälle elintärkeää osaamista, jolla on kysyntää kotimaassa ja maailmalla.

II KEINONA OSAAMINEN - ALATI YHTEISKUNNAN PULSSILLA

Jokaisella meistä on osaamista, jota tarvitaan yhteiseen käyttöön. Ammatillinen koulutus tunnistaa yksilön osaamisen, arvostaa sitä ja tukee sen kehittämistä. Oman yksilöllisen osaamisen tunnistaminen on kulmakivi tulevaisuuden ammattilaisuuden rakentumisessa. Siksi ammatillisen koulutuksen ratkaisut ovat entistä yksilöllisempiä, henkilökohtaisempia ja joustavampia ratkaisuja. Keskiverto ja tasalaatuisuus eivät palvele tulevaisuuden osaajaa.

Oman osaamisen tunnistamisen avulla syntyy identiteetti, jonka avulla osaaja ilmaisee työnsä kautta päämääriään. Ammattiosaaminen saa uusia muotoja maailman tullessa lähelle: kansainvälinen on paikallista ja paikallinen kansainvälistä. Ammatillisuuteen kuuluvat monipuoliset vuorovaikutustaidot sekä kulttuuri-osaaminen ja kielitaito.

Ammattiosaaja osaa markkinoida ja kertoa osaamisestaan ja tunnistaa omien vahvuksiensa mahdollisuudet yhteiskunnalle ja yrityksille. Jokaisen ammattiosaajan osaamispalettiin kuuluvat itseohjautuvuus, oman osaamisen kehittäminen, jatkuva oppiminen ja sisäinen yrittäjäys, mutta myös epävarmuuden sietokyky ja omien rajojen tunnistaminen ja asettaminen. Osaamisen soveltaminen ja kehittäminen erilaisissa rooleissa on osa ammatillisuutta.

III LÄHTÖKOHTANA OPPIMINEN - KAIKKIALLA JA KAIKEN AIKAA

Ihminen tarvitsee ammatillaiseksi kehittyäkseen vuorovaikutusta ja kokemustensa reflektointia. Tulevaisuuden ammatilliset oppilaitokset muodostavat ammattpedagogisen osaamiskeskittymän, joka tarjoaa ratkaisun osaamisen hankkimiseen, sen ylläpitämiseen ja uudistamiseen. Toimimalla verkostomaisesti parhaat käytännöt leviävät hetkessä kaikkialle maahan.

Ammatillinen koulutus on korvaamatonta niin yksilölle, työelämälle kuin yhteiskunnalle. Uudenlaiset oppimisen tavat ja sisällöt integroidaan koulutukseen sujuvasti ja ripeästi. Oppimisen mahdollistava ammattpedagogiikka muuttuu vuorovaikutuksessa työelämän kanssa. Tilat ja kiinteistöt korvataan oppimisen ekosysteemillä, jossa eri instituutioiden, oppimisympäristöjen ja työelämän siilomaiset rajat on purettu.

Pedagogiset ratkaisut ja oppimisen tavat tukevat työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja. Tiimityöskentelyä opitaan toimimalla ryhmässä, oma-aloitteisuutta ja itsensä johtamista kantamalla vastuuta. Pelillisuus, erilaiset valmennus- ja mentorointimenetelmät sekä virtuaali- ja verkko-opintojen laadukas kehittäminen ovat normaali osa oppimiskulttuuria. Samalla ammatillisen koulutuksen opettajat kehittävät osaamistaan jatkuvasti.

3. ASKELEET ETEENPÄIN: NÄIN MUUTOS TAPAHTUU

Ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on keskeisin rooli ammatillisen koulutuksen uudistamiseksi. **Me tunnemme ja tiedämme, mitä ammatillisissa oppilaitoksissa tapahtuu ja elämme arkeamme ammattilaisuuden tulevaisuuden keskellä. Ruohonjuuritason asiantuntijoina meiltä löytyvät työvälineet, joilla ammatillisen koulutuksen tulevaisuus tehdään todeksi.**

ASKEL 1 AMMATTILAISUUS 2.0

Ammatillisen koulutukselle digitalisaation ydin on tekemisen tapojen, ammattien sisältöjen ja työn olemuksen kokonaisvaltainen muutos. Muutos haastaa oppimisen tarpeet, tavat ja paikat. Tieto on kaikille avointa ja saatavilla, joten myös ammatillisen koulutuksen tulee keskittyä tiedon ja taidon käsittelemiseen arviointiin ja soveltamiseen. Oppimisen pedagogiikka perustuu työelämän ja yhteiskunnan digitaalisuuden käsikirjoitukselle ja osaamistarpeille.

- Kiteytetään työelämäkumppaneiden kanssa digitaalisen maailman ammattilaisen osaamistarpeet palvelemaan uutta työelämää.
- Kehitetään opiskelijan henkilökohtaisia digivalmiuksia vastaamaan työelämän ja aktiivisen kansalaisuuden vaatimuksiin.
- Päivitetään pedagogiikka, oppimistilanteet ja -ympäristöt digiaikakaudelle.
- Digitalisoidaan koulutus vastaamaan tulevaisuuden tarpeita.

ASKEL 2 YKSILÖSTÄ ONNISTUJAKSI

Ammatti-identiteetti on ihmisen käsitys itsestään työntekijänä. Ammattilaisuus puolestaan jäsentää yksilön osaksi työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillainen on ylpeä osaamisestaan ja hän osaa tehdä työnsä hyvin, arvioida työtään sekä kehittää itseään tämän pohjalta. Ammatillinen koulutus on henkilökohtainen ammattilaisuuteen tähtäävä kehitysprosessi, jossa oppimisyhteisöllä ja vuorovaikutuksella muiden kanssa on merkittävä rooli.

Suomen kilpailukyky rakentuu ammattilaisten varaan – tulevaisuus rakennetaan osaamisella.

- Muotoillaan jokaiselle opiskelijalle nykyistä yksilöllisempi tutkinto ja tarjotaan erilaisia opiskelupaikkoja erilaisille ja eri tavoin oppiville ihmisille.

- Taataan jokaiselle hyväksyvä ja yhteisöllinen oppimisyhteisö, joka jättää tilaa yksilön kasvulle.
- Kiinnitetään erityinen huomio ongelmanratkaisukyvyyn, erilaisuuden hyväksymisen ja yrittäjyystaitojen oppimiseen
- Varmistetaan ammatillista koulutusta arvostavan puheen ja asenteen herääminen yhteiskunnassa.

ASKEL 3 FIKSUT IDEAT ARJEN KESKELLE

Innovaatioista 96 % syntyy käytännön työssä. Näistä arjen innovaatioista syntyvät talouskasvun avaimet. Suomalaisen maailman parhaan ammatillisen koulutuksen erityispiirre on, että työtä tekevät uskaltavat ja osaavat ratkaista kohtaamansa ongelmat ja kehittää työtään arjessa. Tulevaisuudessa ammatillisten innovaatioiden arvo ja merkitys tunnustetaan ja ymmärretään laajasti. Yrityksemme ovat riippuvaisia osaajistamme. Siksi ammattitaidolla ja yritystoiminnalla on kohtalonyhteys.

Ammattiin opiskelevat oppivat työn teon ja kasvavat innovaatioaktiivisiksi laadukkaan työssäoppimisen koulimina, sillä ammattiosaaminen ja luova innovaatiokyky opitaan käsi kädessä. Työelämän innovaatioihin liittyvät kokeilut ovat oppimisen arkea. Ammatillisissa tutkinnoissa innovaatio-oppiminen on osa kaikkea opiskelua.

- Lisätään työelämässä tapahtuvan oppimisen monipuolisuutta ja erilaisia työssäoppimisen muotoja.
- Vastataan eri kumppanuuksien kautta syntyviin kehittämistarpeisiin ja tiivistetään yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.
- Arvioidaan koulutuksen järjestäjien prosessit ja toimintatavat säännöllisesti.
- Panostetaan henkilöstön osaamistarpeiden tunnistamiseen ja osaamisen kehittämiseen.

ASKEL 4 INTOHIMONA AMMATTIPEDAGOGIAN HUIPPUOSAAMINEN

Ammatillisen koulutuksen menestys perustuu pedagogisen osaamisen jatkuvaan kehittämiseen, jolloin oppiminen ja opetus todella vastaavat tarpeita ja odotuksia. Opetus ja toimintatavat kehittyvät oppijan, opettajan ja johdon yhteistyöllä – pedagoginen kehittäminen on jokaisen asia. Oppimiskäsityksen, ihmiskäsityksen ja johtamiskäsityksen on kuljettava samaan suuntaan, jotta yhteisöjen järkevä kasvu ja kehittyminen ovat mahdollisia.

Arki on osa opiskelijan oppimista. Oppimisen tukea tulee olla tarjolla ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä. Opiskelijan saa tukea vertaisiltaan ja eri ammattiryhmiltä sekä oppilaitoksissa että työpaikoilla.

- Keskitytään ammattipedagogiikkaan – siihen, minkä osaamme parhaiten.
- Tuetaan ja synnytetään uudenalaista opettajuutta ja oppimista.
- Kehitetään jatkuvasti uutta pedagogiikkaa ja sitä tukevia rakenteita ja johtamista.
- Tehdään tämä kaikki oikealla asenteella: ylös, ulos ja liikkeelle – ilman tekoja ei luoda muutosta.

LOPUKSI

Suomalainen ammatillinen koulutus on vetovoimaisuudeltaan ja tasoltaan Euroopan ja koko maailman huippua. Tästä roolista haluamme pitää kiinni myös tulevaisuudessa. Olemme ylpeitä kouluttamistamme upeista ammattilaisista, joista kumpuaa muutosvoima niin Suomen kuin koko maailman uudistamiseen.

Tulevaisuutta ei kuitenkaan rakenneta pitämällä kiinni nykyisistä käytännöistä, vaan meiltä vaaditaan rohkeutta ja uskallusta tarttua uuteen. Kuten alussa totesimme: mikäli ammatillinen koulutus ei uudistu, se menettää merkityksensä. Meillä on käsissämme työvälineet, joilla tulevaisuus tehdään todeksi – ja me tartumme niihin tosissamme.

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS AMKE RY ON
87 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN VALTAKUNNALLINEN
JÄRJESTÖ. OLEMME AMMATILLISEN KOULUTUKSEN
AKTIIVINEN UUDISTAJA JA ASIAANTUNTIJA.
HALUAMME KEHITTÄÄ AMMATILLISTA KOULUTUSTA
TYÖELÄMÄLÄHTÖISESTI - YHDESSÄ JÄSENTEMME KANSSA.

VUONNA 2015 AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN OSALLISTUI
325 000 SUOMALAISTA, JOTKA SUORITTIVAT 75 000
TUTKINTOA. AMKEN JÄSENET KOULUTTIVAT KAIKISTA
AMMATTIIN OPISKELEVISTA YLI 90 PROSENTTIA.

Yhteystiedot:

www.amke.fi
toimisto@amke.fi
@AMKETOIMISTO